

Justis- og beredskapsdepartementet

Sendt elektronisk

Deres ref.: 18/5852 EP IMHV/bj
Vår ref.: 279336

Dato: 12. februar 2019

Høring - Endringer i vergemålsloven mv.

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 14.11.2018 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for forvaltningsrett og lovutvalget for familierett, arv og skifte. Lovutvalget for forvaltningsrett består av Kaare Andreas Shetelig (leder), Steffen Asmundsson, Kristian Brandt, Knut Erik Marthinussen Harjang og Silje Aga Rognan. Lovutvalget for familierett, arv og skifte består av Hanne Skråmm Espeland (leder), Roar Bårdlund, Brede Gundersen, Ingelin Morken Gundersen, Anders Lørvik Navjord og Andreas Poulsson.

2. Kommentarer

Advokatforeningen er generelt positive til lovendringene som foreslås. Advokatforeningen støtter forslaget om å styrke rettighetene til de som er under vergemål for å sikre at deres integritet ivaretas og for å sikre at det ikke gjøres større inngrep i den personlige frihet enn nødvendig for å ivareta deres tarv.

Advokatforeningen har noen innspill til høringsnotatet.

Avslutningsvis har Advokatforeningen et innspill til noe som *ikke* foreslås i notatet.

2.2 Innspill til punkt 2

Advokatforeningen synes det er fornuftig at departementet nå rydder opp i samtykkekompetanse etter vergemålsloven § 20, hvor det har hersket motstridene tolkninger om adgangen til å opprette vergemål uten samtykke.

2.3 Innspill til punkt 4

Departementet foreslår å innføre en klagerett på anmodninger om bytte av verge som ikke fører frem. Praksis har lagt til grunn at en begjæring om bytte av verge som ikke fører frem, ikke er et enkeltvedtak i lovens forstand. Derfor foreligger det heller ikke klagerett. Imidlertid innføres det en klagerett for den som er satt under vergemål og visse andre personer. Dette fremstår for Advokatforeningen som en fornuftig ordning.

2.4 Innspill til punkt 6

Departementet foreslår å innføre en skjønnsmessig adgang for fylkesmannen til å unnlate å underrette nær familiemedlemmer om vedtaket. Advokatforeningen ser at de eksempler som trekkes frem, kan begrunne en slik regel. Rent praktisk vil også fylkesmannen ha mer informasjon enn bare informasjonen fra den som settes under vergemål å bygge på. Imidlertid bør lovgiver ut fra et rettssikkerhetsperspektiv være forsiktig med å lage skjønnsmessige unntaksregler. Slike regler kan være greie så lenge de anvendes riktig, men de åpner samtidig for en risiko for uheldig utvikling i praksis.

3. Fremtidsfullmakter

Når det gjelder generelle synspunkter om dagens vergemålsordning, har Advokatforeningen noen synspunkter vedrørende fremtidsfullmakter. Dette er ikke berørt av høringen, men er kun et moment i forhold til hvilke erfaringer man har med loven generelt.

Fremtidsfullmakter ble etablert i ny vergemålslov av 2010. Advokatforeningens medlemmer ser en stadig økning i ønsket om bruk av den privatrettslige vergemålsordningen.

Det var i utgangspunktet ikke tiltenkt at fremtidsfullmakter skulle stadfestes av Fylkesmannen for å tre i kraft. I praksis er det likevel slik at fullmektigen blir nødt til å stadfeste enhver fremtidsfullmakt for å foreta ordinære disposisjoner. De fleste finansinstitusjoner og Statens Kartverk krever stadfestelse for å akseptere fremtidsfullmakten.

Advokatforeningens medlemmer har også erfart at det etableres vergemål for personer som har opprettet fremtidsfullmakt. Ved slik kollisjon må Fylkesmannen avvike vergemålet.

Det foreslås derfor at det etableres en registrering tilsvarende den ordning tingretten i dag har for testamenter, et landsomfattende register for fremtidsfullmakter. Registreringen bør legges til Fylkesmannens vergemålsavdeling, som da enkelt kan gjøre søk i registeret når det kommer inn varsel

om behov for vergemål.

I dag kreves det innsending av original fremtidsfullmakt for stadfestelse. En registreringsordning som foreslått, bidrar til å sikre at de originale fremtidsfullmakter blir oppbevart tilsvarende den ordning vi i dag har for testamenter. Fylkesmannen må gjerne ta seg betalt for slik ordning tilsvarende tingrettenes krav. Det antas at det vil være en kostnad for etablering av registeret, implementering og opplæring.

Advokatforeningen har ikke oversikt over hva kostnaden kan være. Det antas at departementet har, eller kan finne, opplysninger om hva kostnadene var ved etablering av testamentregisteret.

Når registeret er på plass antas det at ordningen er selvfinansierende grunnet deponeringsgebyr. Når registeret er etablert antas det at registeret vil være ressursbesparende for Fylkesmannen. Registeret vil kunne hindre unødvendig saksbehandling om omgjøring av offentlig vergemål som ikke skulle vært etablert.

Jens Johan Hjort
leder

Vennlig hilsen

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no